శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమద్వరవరమునయే నమః

ఆచార్య వైభవం

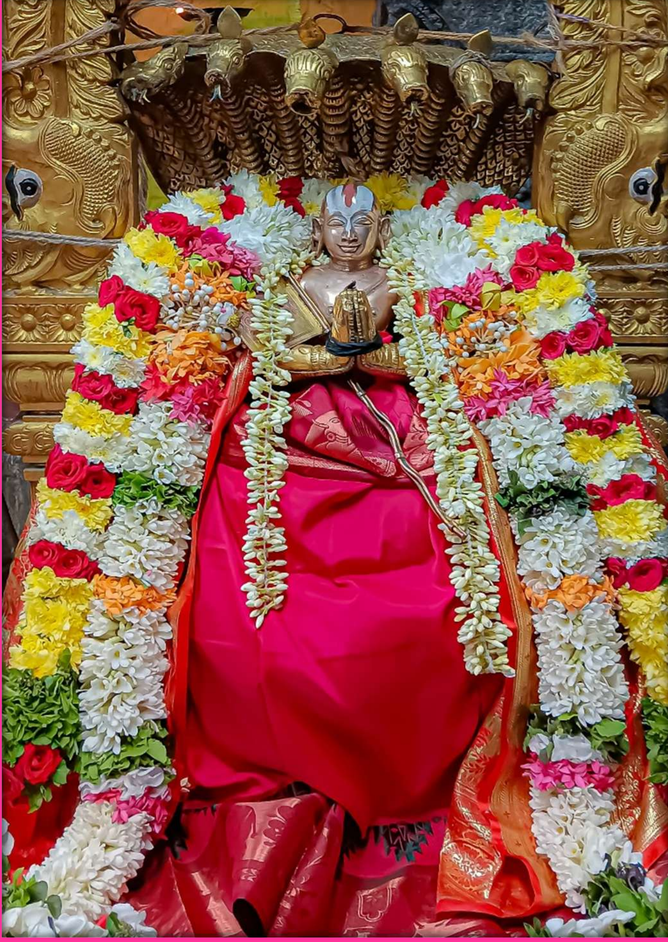
ఎంబెరుమానార్లు, శ్రీపెరుంబూదూరు

'పండితరత్న' డా|| ఉ. వే. శ్రీమాన్ ఈయుణ్ణి
అళ్గ శింగరాచార్యులు

సమర్పణ: వంగల వేంకట కేశవ అయ్యంగారు

ఆచార్యరత్నహారం

మణవాళమామునులు, తిరుక్కడిగై

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

ఆచార్యవైభవమ్

లోకే2స్మిన్ సుగుణాధికా స్తు గురవః నైకాః భవేయుః పరం–
త్వాచార్యత్వసమాప్తి రస్తి భగవద్రామానుజార్యే గురౌ.
తస్మాత్ సర్వగురుష్వయం యతిపతిః విభ్రాజతే హ్యుత్తమః
తత్సంబంధత ఏవ సిద్ధ్యతి ఖలు ప్రాప్తిః సదా సద్గతేః.

ఈ లోకంలో సుగుణాలతో గొప్పవారైన ఆచార్యులు అయితే, చాలామంది ఉన్నారు. కానీ ఆచార్యత్వ పూర్తి మాత్రం భగవద్రామానుజుల వారి యందే నిలచి ఉన్నది. అందువల్ల అందరూ ఆచార్యులలోనూ ఈ రామానుజులు ఉత్తములుగా భాసిస్తున్నారు. వారి సంబంధం వల్లనే సద్గతి ప్రాప్తి ఎల్లప్పుడూ సిద్ధిస్తున్నది.

యః కశ్చిన్మానవానాం స్తుతి మిహ కురుతే సో2ధమః స్యాత్కవీనాం
దేవానాం సంస్తుతిం యో2 మితసుగుణవతాం మధ్యమః ప్రోచ్యతే సః.
యః శ్రీశం సద్గుణాఢ్యం స్తువతి స తు భవత్యుత్తమో ధీరదృష్ట్యా
యః ప్రాజ్ఞః దేశికాగ్ర్యం స్తువతి యతిపతిం స్యాద్ధి సర్వోత్తమో2యమ్.

(ఎవడు, మానవులలో గొప్పవాని స్తుతిని చేస్తున్నాడో, అతడు కవులలో అధముడు. ఎవడు అంతు లేని గుణాలను కలిగిన దేవతలను స్తుతిస్తున్నాడో, అతడు మధ్యముడు. ఎవడు సద్గుణాలతో ఆఢ్యుడు అయిన లక్ష్మీపతి స్తుతిస్తున్నాడో అతడు ఉత్తముడు. బుద్ధిమంతులలో అగ్రేసరులైనవారి దృష్టిలో, ఏ ప్రాజ్ఞుడు ఆచార్యులలో గొప్పవారైన శ్రీరామానుజులను స్తుతిస్తున్నాడో, అతడు గదా సర్వోత్తముడు).

శ్రీమచ్ఛఠారాతి పదాబ్జభృంగం
రంగేశసందత్తవిభూతియుగ్మమ్।
సమస్తకళ్యాణగుణాంబురాశిం
రామానుజార్యం శరణం ప్రపద్యే ॥

★★★★★

సహజమైన సర్వశేషిత్వమును కలవాడు, అందఱిచే ఆశ్రయింపదగినవాడు. లక్ష్మీనాథుడు, పరమకారుణికుడైన భగవానుడు జీవులందఱికిని **"కరణకళేబరైః ఘటయితుం దయమానమనాః"** (కరణములతో, శరీరముతో ఆత్మలను కలుపుటకు కరుణజూపు మనస్సును కలవాడై) అను రీతిలో కరణకళేబరప్రదానమొనర్చి, పిమ్మట 'మానం ప్రదీప మివ కారుణికో దదాతి' (కరుణాస్వభావుడైన భగవానుడు. గొప్ప దీపమునువలె. వేదశాస్త్రాది ప్రమాణమును ఇచ్చును) అనునట్లు వేదరూప శాస్త్రమును అనుగ్రహించెను. **'తన్నై వణఙ్గ వైత్త కరణమివై'** (తనను నమస్కరించుటకై సృష్టించిన కరణములు ఇవి) అను రీతిలో వానిని సాధనములుగా గొని, ఆ జీవులందఱు **"విచిత్రా దేహసంపత్తిః ఈశ్వరాయ నివేదితుమ్, పూర్వ మేవ కృతా బ్రహ్మన్! హస్తపాదాదిసంయుతా"** (బ్రహ్మదేవా! హస్తపాదాదులతో కూడిన విచిత్రమైన దేహసంపద భగవానుని సేవించుటకై పూర్వమే నిర్ణయింపబడినవి) అను విధమున, భగవానునకు సహజకైంకర్యవిధులను నిర్వర్తించవలసియున్నది. కాని, పై ప్రదానములన్నియూ వ్యర్థములగుటచే, **"అన్నాళ్ నీ తన్ద ఆక్కైయిన్ వ*ழி* యు*ழ*ల్వేన్"** (ఆ నాడు నీవు ప్రసాదించిన శరీరము చూపు మార్గమున ప్రవర్తించుచు అలమటించుచున్నాను) అను ప్రకారమున, పుంశ్చలీభావముచే కల్గిన అభినివేశమును కలవారై, అతిక్రమించుటకు సంసారమను వికటమైన,

మోసగించు యంత్రములో చిక్కుకొనినవారై, **"లూనపక్ష ఇవాండజః"** అనునట్లు. రెక్కలు తెగిన పక్షులవలె, **"ఆవారార్ తుణై ఎన్ను"** (ఈ సంసార సముద్రము నుండి నన్ను దాటించువారు ఎవరున్నారు?) అను రీతిలో, మిక్కిలి ప్రబలమైన, ప్రతికూలమైన దిశలో వీచు గాలిచే విహ్వాలులైన నౌకాయాత్రికులవలె, తమకెదురుగా ప్రజ్వలించు ఇంధనమును చేరు చీమలదండువలె, అంతట విస్తరించు స్వభావమును కల దావాగ్నిచే చుట్టబడిన లేళ్లగుంపువలె, బాధపడుచున్న చేతనులను చూచి, వారిని ఉద్ధరింపవలెనను కోటికతో ఆకులతను చెందినవాడై, భగవానుడు, **"కూపత్తిల్ విழ్రుమ్ కుழవియుడన్ కుదిత్తు అవ్వాపత్తై నీక్కు మన్ద అన్నైపోల్"** (తన బిడ్డ నూతిలో పడిపోతే. ఆ బిడ్డను ఉద్ధరించాలని ప్రయత్నించే ఆ బిడ్డతల్లి. ఆ బావిలోకి దూకి ఆ బిడ్డను ఆ ఆపద నుండి రక్షించినట్లుగా). నూతిలో పడిన కుమారుని చూచిన తల్లి కళవళ పడుచు, అతనిని రక్షించుటకొఱకు తానే స్వయముగా దిగునట్లు, ఈ లోకములో అవతరించి ఈ పశుకీట తృణ శకల సికతా కణములను అన్నిటిని చల్లని, తీయని, మిక్కిలి విశదములైన, అమృతమువంటి తన కటాక్షములతో, స్పర్శలతో, పలుకులతో ఉద్ధరించి, నిత్యమైన, నిరవద్యమైన (దోషము లేని) అంతు లేని తన దాస్యమను మహాసామ్రాజ్యమునందు వారిని అభిషిక్తులను చేయు రీతిలో అపుడపుడు సహజమైన కృపతో ఆత్మసాత్కృతులను చేయును.

"పరాఽస్య శక్తిః వివిధైవ శ్రూయతే. స్వాభావికీ జ్ఞానబలక్రియా చ" (భగవంతుని శక్తి ఉత్కృష్టమైనది, అనేక విధములైనది, స్వాభావికమైనది. జ్ఞానము, బలము, క్రియయును అట్టివే) అనుచు శ్రుతిచే కీర్తింపబడిన నిరతిశయమైన శక్తిని కలవాడైనను. పరమపురుషుడైన భగవానుడు **"అన్ఱు శరాశరజ్గళై వైకున్దత్తేత్తి"** అను విధమున. తాను అవతరించిన సమయములో

జనించిన చేతనాచేతనములను కొన్నిటిని మాత్రమే ఉజ్జీవింపజేయగల్గెను. అప్పుడు మనము పుట్టనివారమగుటచే తనకు దుర్లభులమగు మనలను తరింపచేయుటకై, సజాతీయమృగమును ప్రయోగించి ఆ జాతి మృగమును వేటగాడు పట్టుకొను రీతిలో, పరమపురుషుడు మానవుని రూపములో సదాచార్యుని భూమికను (రూపమును) గ్రహించినవాడై, అవతరించి అనుగ్రహించును. ఈ అంశమును –

"సాక్షాన్నారాయణో దేవః కృత్వా మర్త్యమయీం తనూమ్,
మగ్నా నుద్ధరతే లోకాన్ కారుణ్యాచ్ఛాస్త్ర పాణినా",

(సాక్షాత్తు నారాయణుడు మానవరూపమును గ్రహించి, కరుణతో శాస్త్రమనుహస్తముతో సంసార సముద్రమున మునిగిన వారిని ఉద్దరించుచున్నాడు),

"తేనార్ కమల త్తిరుమామగళ్ కొழునన్ తానే గురువాకి తన్నరుళాల్, మానిడర్కా ఇన్నిలత్తే తోన్డుదలాల్" (తేనెను నిండుగా కల కమలములో వసించు లక్ష్మికి నాథుడు అగు భగవానుడు తన కరుణతో మానవులకొఱకు తానే గురువై ఈ లోకమున అవతరించుటచే) మొదలగు ప్రమాణములు వెల్లడి చేయుచున్నవి.

"ఆచార్య స్స హరి స్సాక్షాత్ చరరూపీ న సంశయః"

(ఆ ఆచార్యుడు సాక్షాత్తు జంగమరూపియైన భగవానుడే, సందేహము లేదు),

"ఆచార్యో బ్రహ్మణో మూర్తిః", (ఆచార్యుడు బ్రహ్మ యొక్క రూపము),

"మమ స్వరూపం సర్వస్మాత్ పరస్య జగదీశితుః,
షడ్విధం పరిపూర్ణం తత్ సేనేశ! పరిపఠ్యతే,
పరత్వం వ్యూహ విభవాంతర్యామిత్వ మేవ చ,
అర్చాచార్యావతారౌథౌ షాడ్విధ్యం మే ప్రకీర్తితమ్",

(సేనాధిపా! అందరికంటే గొప్పవాడనై, జగత్తుకు అధిపతినైయున్న నా పరిపూర్ణ స్వరూపము ఆఱువిధములుగా చెప్పబడుచున్నది, పరము, వ్యూహము, విభవము, అంతర్యామి, ఆర్చారూపము, ఆచార్యావతారము–అని ఆఱు విధములుగా నా రూపము కీర్తింపబడుచున్నది), **"గురుః, గరీయాన్"**, (గొప్ప గురువు) **"గురు ద్గురుతమః"** (ఉత్కృష్టుడైన గురువు) అను మొదలగు ప్రమాణములును ఈ అంశమును స్పష్టీకరించుచున్నవి.

"పరీక్ష్య లోకాన్ కర్మచితాన్ బ్రాహ్మణో నిర్వేద మాయాత్, నాస్త్యకృతః కృతేన తద్విజ్ఞానార్థం స గురు మేవాభిగచ్ఛేత్, సమిత్పాణిః శ్రోత్రియం బ్రహ్మనిష్ఠమ్", "తద్విద్ధి ప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నేన సేవయా, ఉపదేక్ష్యంతి తే –నం జ్ఞానిన స్తత్త్వదర్శనః" (తత్త్వ ద్రష్టలగు ఆ జ్ఞానులు నమస్కారము– మొదలగు ప్రమాణములవలన వేదాంతవేద్యుడైన పరమపురుషుని స్వరూపమును సాక్షాత్కృతము గావించుకొనిన ఆచార్యుని ఆశ్రయింపవలసిన ఆవశ్యకత (అవధారణార్ధము వలన తెలియుచున్నది) తెలియుచున్నవి. పై రెండు ప్రమాణములలో మొదటిది శ్రుతిప్రమాణము కాగా, రెండవది స్మృతిప్రమాణము. ఈ రెండును పై అంశమును ఏకకంఠముగా పల్కినవి. "శ్రుతిస్మృతీ"– అనునట్లు ఈ శ్రుతిస్మృతులు రెండును భగవదాజ్ఞారూపములే.

"య స్తా ముల్లంఘ్య వర్తతే ఆజ్ఞాచ్ఛేదీ మమ ద్రోహీ"– అనునట్లు భగవానుని ఆజ్ఞను మీరినవాడు, ఆ భగవానునకు ద్రోహమును చేసినవాడును

అగును, కావున. వాడు కంస - రావణ - సుయోధనాదులకు సబ్రహ్మచారియే యగును. "అసతి బాధకే సర్వం వాక్యం సావధారణమ్" (ఏ విధమైన బాధ అర్థంలో లేనప్పుడు వాక్యమంతయు. అవధారణముతో కూడుకొన్నదిగా గ్రహింపవచ్చును) అను న్యాయమును బట్టి.. "**ఆచార్యవాన్ పురుషో వేద**" అను శ్రుతివాక్యమువలన. "ఆచార్యుని కల్గినవాడే పరబ్రహ్మను తెలిసికొనును" అను అర్థము ("**స గురు మేవాభిగచ్ఛేత్**" ఇత్యాది శ్రుతివాక్యములోని అవధారణార్థమును బట్టి) స్ఫురించును. కావున,

"ఆచార్యో వేద సంపన్నో విష్ణుభక్తో విమత్సరః,
మంత్రజ్ఞో మంత్రభక్త శ్చ"

(ఆచార్యుడు వేదమును తెలిసినవాడు, విష్ణుభక్తుడు, ఆ విష్ణువు పట్ల అసూయను లేనివాడు మంత్రమును తెలిసినవాడు, మంత్రమందు భక్తిని కలవాడుగా నుండవలెను) ఇత్యాదిగా చెప్పబడిన రీతిలో జ్ఞానానుష్ఠాన సంపన్నుడైన, సదాచార్యుని ఆశ్రయించినవానికే సమ్యక్ జ్ఞానము కల్గునని, లేనివానికి అట్టి ఫలము లభింపదనియు చెప్పనగును. "**తరతి శోక మాత్మవిత్**", (ఆత్మజ్ఞానము కలవాడు సంసారమును దాటును) "**బ్రహ్మవిదాప్నోతి పరమ్**" (బ్రహ్మనెరిగినవాడు ఉత్కృష్టపదమును పొందును) "**త మేవం విద్వాన్ అమృత ఇహ భవతి**" (ఆ భగవానుని ఇట్లు తెలిసినవాడై మృత్యువు లేనివాడగును) ఇత్యాదిగా చెప్పబడిన రీతిలో బ్రహ్మజ్ఞానము మోక్షసాధనమని వేదములలో విధింపబడినను. ఆ జ్ఞానము ఆచార్యసదుపదేశమూలకము కానిచో దానికి సాధనత్వము లేదు. ఈ అంశమును భాగవతము కూడ "**త్వత్పాదపూతేన మహత్కృతేన**" ఇత్యాది సూక్తులద్వారా వ్యక్తము చేసినది. "**శ్రుతం హ్యేవమేతత్ భగవద్దృశేభ్యః**", "**ఆచార్యాద్ధైవ విద్యా విదితా సాధిష్ఠం ప్రాపత్**" (ఆచార్యుని వలన తెలియబడిన విద్యయే చక్కని విద్య ఆగును) అనునట్లు, సదాచార్యునివలన

పొందిన విద్యయే సాధుతమత్వమును పొందునను పరమార్థము శిష్టపరంపరలో శ్రద్ధాళువులైన వారివలన అనుగ్రహింపబడుచున్నది కూడ. **"స్వార్థానుమితి పరార్థానుమిత్యోః లింగపరామర్శ ఏవ కరణమ్"** అనుచూ పరామర్శజ్ఞానమే ద్వివిధానుమితులకు హేతువని, వ్యాప్తిజ్ఞానము కాదని పలుకుట గౌణమైనట్లే, సదాచార్యుని ఆశ్రయించినవానికే మోక్షము సిద్ధించునని, భగవానుని ఆశ్రయించుటచే మాత్రము సిద్ధింపదని పలుకుటయు గౌణమని చెప్పనగును. కావున, **"ఉపాయోపేయత్వే తదిహ తవ తత్త్వమ్"** (ఉపాయమై, ఉపేయమై ఉండుటయే నీ స్వరూపము) అని, "మోక్ష మిచ్ఛేత్ జనార్దనాత్" (జనార్ధనుని వలన మోక్షమును కోరవలెను) అనియు మొదలుగా గల ప్రమాణముల వలన ఏర్పడు భగవానుడొక్కడే మోక్షప్రదాత అను సిద్ధాంతమునకు భంగము లేదు. మఱియు,

"ఆచార్యః స హరిస్సాక్షాత్ చరరూపీ న సంశయః" (ఆచార్యుడు సాక్షాత్తుగా జంగమరూపి అయిన భగవానుడే ఈ విషయంలో ఏ సందేహం లేదు) ఇ త్యాది ప్రమాణముల భావములు ఇచట అనుసంధేయములు.

"కామం లోకప్రమాణస్య కామాః సిద్ధ్యంతి కామినః, గృహీతసత్పదస్యేవ నిరపాయఫలోదయః"

అనునట్లు, లౌకికఫలాభిసంధిని కల పురుషుడు లౌకికదృష్టిలో గమనించినపుడు అతనిచే నిర్వర్తింపబడు ఆ యా వ్యాపారములు ఫలములను తృప్తిగా ఇచ్చినట్లు అతనికి కనుపింపవచ్చును; కాని, ఈ ఫలములు సాపాయములు, నిత్య నిరపాయమైన ఫలమును పొందవలెనను అభిలాషను కలవానికి సదాచార్యుని ఆశ్రయణమే శరణము. శాస్త్రములలో చక్కగా ఉపదేశింపబడినదై, అంగసహితమై, ఫలప్రదమైనదగు న్యాసవిద్యకూడ లోకశాస్త్రపరిశీలనముచే చక్కగా తెలియబడినదైనను, "వినా సదుపదేశతః" (ఆచార్యుని వలన చక్కగా ఉపదేశింపబడినది కాకపోతే) అను రీతిలో.

సద్గురునిచే ఉపదేశింపబడకపోయినచో. అది ఫలప్రదము కానేరదు; ప్రసన్నము కాదు.

"జ్ఞానత స్త్వనుపేతస్య బ్రహ్మచర్య మభీప్సతః,
వృథైవాత్మసమిత్ క్షేపో జాయతే కృష్ణవర్త్మని"

అనునట్లు, ఆచార్యుని ఆశ్రయింపకనే, తన జ్ఞానముతోనే బ్రహ్మజ్ఞానమును పొందగోరువాని ఆత్మసమర్పణము అనునది, ఉపనయనము కానివాడు చేయు సమిధాదానమువలె, నిరర్థకము అని పాంచరాత్రతంత్రమున నిరూపింపబడినది.

"నాయ మాత్మా ప్రవచనేన లభ్యో
న మేధయా న బహునా శ్రుతేన
య మేవైష వృణుతే తేన లభ్యః,
తస్యైష ఆత్మా వివృణుతే తనూం స్వామ్"

(ఈ పరమాత్మ, ప్రవచనము వలన కాని, బుద్ధివలన కాని, గొప్ప శాస్త్ర జ్ఞానము వలన కానీ, పొందడానికి వీలైనవాడు కాదు. ఎవరిని అయితే ఆ పరమాత్మ వరిస్తాడో, అతనికే భగవానుడు పొందడానికి సాధ్యమవుతాడు. అతనికే తన దివ్య మంగళ విగ్రహ దర్శనాన్ని అనుగ్రహిస్తాడు) అను ఈ శ్రుతి. ఒకచోట భక్తిప్రాధాన్యపర నిర్వహించబడినను, పైన తెలుపబడిన ఉపబృంహణ వచనస్వారస్యమునుబట్టి. మరియొక చోట భగవద్విషయాకారపరమునబట్టి. **"యమేవాచార్యం ఏష చేతనో వృణుతే, తేన ఆచార్యేణ న పరః పుమాన్ లభ్యః"** (ఏ ఆచార్యుని ఈ చేతనుడు ఆశ్రయిస్తున్నాడో, ఆ ఆచార్యుని ద్వారానే ఆ పరమాత్మ పొందడానికి సాధ్యం అవుతున్నాడు) అను అర్థమునుకూడ పై శ్రుతికి పెద్దలు నిర్ణయించిరి. **"తేన"**

అను పదములోని తృతీయా విభక్తికి **"అసినా చ్ఛేద్యః"** అను ప్రయోగములోవలె, కరణార్థమును ప్రకరణమును బట్టి చెప్పనగును.

"పాపిష్ఠః క్షత్రబంధుశ్చ పుండరీక శ్చ పుణ్యకృత్, ఆచార్యవత్తయా ముక్తౌ తస్మా దాచార్యవాన్ భవేత్" (పాపిష్ఠుడగు క్షత్రబంధువు, పుణ్యాతుందం ముకౌతన్నలు ఆచార్యసంబంధముచేతనే ముక్తులయ్యిరి. కావున ఆచార్యుని కలవాడుగా కావలయును) అను ప్రమాణము సదాచార్యసమాశ్రయణము సుకృతమును చేసినవానికి, పాపమును చేసినవానికిని ఇద్దఱికిని అవశ్యము సుత్యమునుటను, బోధించును.

"చరమస్యావతారస్య గురురూపేణ మే సదా,
ప్రాప్యత్వ ప్రాపకత్వే ద్వే స్వనిష్ఠేన గుణాన్వితే"

అను సూక్తి, భగవానుడు ఉపాయమును, ఉపేయము అయినట్లే ఆ భగవానుని అవతారమగు ఆచార్యుడును ఉపాయము, ఉపేయమును అగును– అనుటను తెలుపును, అంతియేకాక, పర – వ్యూహ – విభవ – అంతర్యామి – అర్చా –, ఆచార్య రూపములను ఆఱు విధములగు భగవదవతారములయందు,

"పూర్వస్మాదపి పూర్వస్మాత్ సులభో హ్యుత్తరోత్తరః"

ఈ ఆరు విధములైన భగవంతుని అవతారములలో, ముందు అవతారము కంటే తరువాతి అవతారము మిక్కిలి సౌలభ్య గుణమును కలిగినది) అను ప్రమాణవచనమునుబట్టి, ఉత్తరోత్తరము ఒకదాని కంటె వేరొకదానికి సౌలభ్యము, అధికము– అనియు ఏర్పడుచున్నది. ఇట్లు చివరిది అగు ఈ ఆచార్యావతారమునందు సౌలభ్యము అతిశయించి యుండుననుటను,

"ఆసన్నత్వా ద్దయాలుత్వాత్ జ్ఞానిత్వాల్ గురుభావతః" (సమీపమున నుండుటచే, దయాస్వభావుడగుటచే, జ్ఞానియగుటచే, గురువు అగుటచే) అను సూక్తి సద్ధేతు ప్రదర్శనముద్వారా స్పష్టము చేయుచున్నది. కావున,

"తస్మాత్ తత్పాదయుగళం శరణం మోక్షకాంక్షిణామ్" (కావున మోక్షమును పొందగోరు వారికి ఆ ఆచార్యపాదద్వంద్వమే శరణము) అనునట్లు, మోక్షార్థులకు ఆచార్య శ్రీపాదయుగళమే శరణము. అట్లు ఆచార్యుని పాదసమాశ్రయణమును చేయనివానిని చూచినచో, నీటినుండి వేరయిన తామరను సూర్యుడు శోషింప చేయునట్లు కరుణాళువగు భగవానుడును అనుగ్రహింపడు.

"నారాయణోఽపి వికృతిం యాతి గురోః ప్రచ్యుతస్య దుర్బుద్దేః,
కమలం జలాదపేతం శోషయతి రవిః న తోషయతి",

(గురువునకు దూరమైన, దుర్బుద్ధి అయినవానిని నారాయణుడు కూడా అనుగ్రహింపడు. ఏ విధంగా అంటే, నీటి నుండి దూరమైన తామర పువ్వును సూర్యుడు ఎండగడతాడు గాని, వికసింప చేయడు),

"ఎన్రు మనైత్తుయిర్క్కుమ్ ఈరమ్ శెయ్ నారణనుమ్
అన్రుమ్ తన్నారియన్ పాలన్బొழிయిల్, నిన్ర
పునల్ పిరిన్ద పజ్గయత్తై పాజ్గశుదర్ వెయ్యోన్
అనలుమిழన్దు తానులర్ త్తియత్తు"

(ఎల్లప్పుడూ జీవుల విషయంలో దయను చూపించే నారాయణుడు కూడా తన ఆచార్యుని విషయంలో భక్తి లేనివాని పట్ల అనుగ్రహించడు. ఎల్లప్పుడూ నీటిలో ఉండే పద్మం. నీటి నుండి వేరుపడినట్లయితే, సూర్యుడు ఆ పద్మాన్ని తన వేడి అయిన కిరణాలతో శోషింప చేస్తాడు) అను సూక్తులు

పై అర్ధమును తెలుపుటయేకాక, ప్రత్యవాయముకూడ సంభవించుననియు సోదాహరణముగ పల్కుచున్నవి.

ఈ అంశమును "పొయ్యిలాద" శ్రీమణవాళ మహామునులు ఉపదేశరత్తినమాలై అను ప్రబంధములో–

"ఞాన మనుట్టాన మివై నన్గాకవే యుడైయ
నాన గురువైయడైన్దక్కాల్, మానిలత్తీర్!
తేనార్ కమల త్తిరుమామకర్ కొళ్నన్
తానే వైకున్దమ్ తరుమ్"

(ఓ జనులారా! జ్ఞానము, అనుష్ఠానములను బాగుగా కల ఆచార్యుని ఆశ్రయించినచో లక్ష్మీనాథుడు స్వయముగా వైకుంఠమును ప్రసాదించును),

"తన్ గురువిన్ తాళిణైకళ్ దన్నిల్ అన్బొన్ఱిల్లాదార్
అన్బుతన్బాల్ శెయ్ దాలుమ్ అమ్బుయకోన్.
ఇన్బ మికు విణ్ణాడు తానళిక్క వేణ్డియిరాన్"

(గురువు పాదములందు భక్తిని లేనివాడు తన యందు భక్తిని కలవాడైనను. వానికి భగవానుడు ఆనందముతో నిండిన పరమపదమును అనుగ్రహించుటకు ఇష్టపడడు) అనుచూ, అన్వయవ్యతిరేక ముఖముగా పల్కిరికదా,

సదాచార్యసమాశ్రయణమువలన ఆ ఆచార్యుని ఆశ్రయించిన వానికేకాక, అతనికి ముందు, పిమ్మట జన్మించినవారును తరింతురనుటను, పొందుటకు సాధ్యము కాని ముక్తి ఫలము చేతికందునంత ఎత్తులో సులభమగు ననుటయును.

"అన్వయా దపి చైకస్య సమ్యజ్ న్యస్తాత్మనో హరౌ,
సర్వ ఏవ ప్రముచ్యేరన్ నరాః పూర్వే పరే తథా"

(భగవానుని పట్ల చక్కగా ప్రపత్తిచేసిన వానిని ఒక్కనియొక్క సంబంధముచే అతనికి ముందువారు, వెనుక వారును అందరూ ముక్తులగుదురు).

"భుంక్తే భోగా నవిదితనృపః సేవకస్యార్భకాదిః

పంగు ర్నౌకాకుహరనిహితో నీయతే నావికేన". (రాజసేవకుని కుమారుడు ప్రభువును తెలియనివాడైనను ఆ ప్రభువు తన తండ్రికి ఇచ్చిన సంపదవు అనుభవించును. ఓడయందున్న కుంటివాడు నావికుని తెలియక పోయినను. ఆ నావికునిచే పోబడుదున్నాడు),

"ఆస్ఫోటయంతి పితరః ప్రనృత్యంతి పితామహాః,

వైష్ణవో నః కులే జాతః స నః సంతారయిష్యతి"

(విష్ణుభక్తుడు మనతములో జన్మించినాడు, అతడు మనలను ఉజ్జీవింప చేయును) అని పితృదేవతలు సంతోషముతో భుజములను చరచుకొందురు. పితామహ వర్గము నాట్యముచేయుదురు) ఇత్యాది ప్రమాణములు తెలుపుచున్నవి.

"బాలమూకజడాంధా శ్చ పంగవో బధిరా స్తథా,

సదాచార్యేణ సంధృష్టాః ప్రాప్నువంతి పరాం గతిమ్"

(బాలురు, మూగవారు, జ్ఞానము లేనివారు, గుడ్డివారు, కుంటివారు. చెవిటివారుకూడ సదాచార్యునిచే కటాక్షింపబడినవారై ఉత్తమగతిని పొందుచున్నారు) అని,

"పశు ర్మనుష్యః పక్షీ వా యే చ వైష్ణవసంశ్రయాః,

తేనైవ తే ప్రయాస్యంతి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్"

(పశువు కాని, మనుష్యుడు కాని, పక్షి కాని విష్ణుభక్తుని ఆశ్రయించినవారైతే, అతనిచేతనే వారు భగవానుని పరమపదమును

చేరగలరు) అనియు గల ప్రమాణములు సదాచార్యసంశ్రయణము సకల చేతనాచేతనములకు పరమపదమును పొందించుననుటను తెలియజేయుచున్నవి.

భగవానునకు సర్వకాల - సర్వావస్థలలో అశేషమైన, శేషత్వానుగుణమైన కైంకర్యమును చేయు మహనీయులతో అన్వయము పొందుట మందజనులకు దుర్లభము అనుటను

"తవ దాస్యసుఖైకసంగినాం భవనేష్వస్త్వపి కీటజన్మ మే"

(నీ దాస్యసుఖమందే ఆసక్తిని కలవారి భవనములందు కీటజన్మయైనను నాకు కలుగుగాక!) ఇత్యాది సూక్తులు విదితము చేయుచున్నవి.

"ప్రణామః కీర్తనం వాఽపి స్మరణం వాఽపి కేవలమ్,
ఏకైకమపి చాంగానాం ప్రపత్తిః ప్రాజ్ఞసంశ్రయాత్"

(ఆచార్య సంవత్సరయణంవల్ల. ప్రణామం కానీ కీర్తనం కాని. స్మరణం గాని. వీటిలో ఏ ఒక్కటి అయినా చాలు. అది ప్రపత్తి కాగలదు) అను సూక్తినిబట్టి. సదాచార్యుని ఆశ్రయించినవాడు ఆ ఆశ్రయణమహిమవలన కాయిక మానసిక - వాచిక ప్రపత్తులలో ఏకదేశములగు ప్రణామకీర్తన-స్మరణములలో ఏ ఒక్కటిని ఆచరించినను. అది సమగ్రప్రపత్తిగానే పరిణమించును- అని ఏర్పడుచున్నది. అట్లే, సదాచార్యాభిమానమే ఉత్తారకమనుట-

"గురుణా యోఽభిమన్యేత గురుం వా యోఽభిమన్యతే,
తా వుభౌ పరమాం సిద్ధిం నియమా దుపగచ్ఛతః"

(గురువుచే అభిమానింపబడువాడు, గురువును అభిమానించువాడు - అను వీరిద్దరు తప్పక గొప్ప సిద్ధిని పొందుదురు),

"ఆచార్యస్య ప్రసాదేన మమ సర్వ మభీప్సితమ్,
ప్రాప్నుయా మితి విశ్వాసో యస్యాస్తి న సుఖీ భవేత్"

(ఆచార్యుని అనుగ్రహముచే నేను కోరినదంతయు పొందుదును – అను విశ్వాసము ఎవనికి కలదో, అతడు సుఖమును కలవాడగును) ఇత్యాదులు వెల్లడిచేయుచున్నవి. అట్లే,

"య స్త్వాం ద్వేష్టి స మాం ద్వేష్టి, య స్త్వామను స మా మను"

(నిన్ను ఎవడు ద్వేషించునో అతడు నన్ను కూడ ద్వేషించుచున్నాడు. నిన్ను ఎవడు అభిమానించునో అతడు నన్నుకూడ అభిమానించుచున్నాడు) అని, **"పాండవాన్ ద్విషసే రాజన్! మమ ప్రాణా హి పాండవాః"** (రాజా! నీవు పాండవులను ద్వేషించుచున్నావు. పాండవులు నా ప్రాణములుసుమా!) అని,

"మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతి రభ్యధికా భవేత్"

(నా భక్తుల భక్తులయందే ప్రీతి నాకు మిక్కుటముగా నుండును) అనియును గల ప్రమాణములు తనయందు భక్తిని కలవారి విషయములో కంటే, తన భక్తులకు భక్తులైనవారి విషయమున తనకు గల ప్రీతి అతిశయించి యుందునని సాక్షాత్తు భగవానుడే తెలిపినట్లు సుస్పష్టము గావించుచున్నవి. ఇందువలన మోక్షప్రాప్తిని కోరు చేతనులకు తప్పక సదాచార్యాశ్రయణము అవశ్యకర్తవ్యము.

ఈ గొప్పదైన పరమార్థమును సోపాధికమాతా పితృసహస్రములకంటె మిక్కిలి వాత్సల్యమును కల, యథార్థమును వచించు వేదరూపశాస్త్రము చేతులెత్తి ఘోషించుచున్నది. సాక్షాత్తు భగవానుడు శ్రీరామ, శ్రీకృష్ణాది రూపములలో అవతరించినపుడు వశిష్ఠ.

సాందీపన్యాదులను ఆశ్రయించుటద్వారా ఇట్టి క్రమమును స్వయముగా ఆచరించి చూపెను కదా!

"తస్మి న్నస్తమితే భీష్మే కౌరవాణాం ధురంధరే,

జ్ఞానా న్యల్పీభవిష్యంతి"

(కౌరవులలో గొప్పవాడగు భీష్ముడు అస్తమించినచో జ్ఞానము తరిగిపోవును) అనుచు, శ్రీకృష్ణ భగవానునిచే ప్రజ్ఞాసముద్రునిగా పొగడబడిన భీష్ముడు **"జ్ఞానవృద్ధా మయా రాజన్! బహవః పర్యుపాసితాః"** (రాజా! జ్ఞానముచే గొప్పవారగు పలువురు నాచే చక్కగా ఆరాధింపబడిరి) అనుచు తాను పలువురు జ్ఞానులను ఉపాసించిన భాగ్యశాలిననెను. త్రైవిద్యజన మూర్ధన్యులగు అస్మదాచార్యవర్యులచేకూడ ఈ ధనము పరంపరగా పాటింపబడుట కంటే వేరొక ఉత్తమ ప్రమాణము ఏమి కావలయును?

"అథ యది తే కర్మవిచికిత్సా వా వృత్తవిచికిత్సా నా స్యాత్, అలూక్షా ధర్మకామాః స్యుః, యథా తే తత్ర వర్తేరన్ తథా తత్ర వర్తేథాః?" (చేయు కర్మలయందు కాని, ఆచారములందుషగాని సందేహము కలిగినచో, అసూయ లేనివారు, దర్మతత్పరులును అగువారు ఏ యే విషయములయందు ఎట్లు ప్రవర్తింతురో ఆయా విషయములందు అట్లే ప్రవర్తింపవలెను),

"యద్యదాచరతి శ్రేష్టః తత్తదేవేతరో జనః,

స యత్ ప్రమాణం కురుతే లోక స్తదనువర్తతే"

(గొప్పవాడు వేనిని, వేనిని ఎంతవరకు ఆచరించునో, లోకములోనివారుకూడ వానిని, వానిని అంతవరకే ఆచరింతురు).

"మహాజనో యేన గతః స పంథాః"

(గొప్పవారు అనుసరించినదే మార్గము).

"వేదశాస్త్రరథారూఢాః జ్ఞానఖడ్గధరా ద్విజాః,

క్రీడార్థ మపి యద్బ్రూయుః స ధర్మః పరమో మతః"

(వేదరూప శాస్త్రమను రథమును ఎక్కినవారు, జ్ఞానమను ఖడ్గమును దాల్చినవారును అగు ద్విజులు విలాసముకొరకు అయినను పల్కినది గొప్ప ధర్మమగుట సమ్మతము),

"వాసుదేవం ప్రపన్నానాం యాన్యేవ చరితాని వై,

తాన్యేవ ధర్మశాస్త్రాణీత్యేవం వేదవిదో విదుః"

(వాసుదేవుని ఆశ్రయించిన వారి అనుష్ఠానములు ఏవి కలవో, అవి ధర్మశాస్త్రములని వేదములు తెలిసిన గొప్పవారు తలంతురు),

"వేదోఽఖిలో ధర్మమూలమ్, స్మృతిశీలే చ తద్విదామ్", "ఆచార శ్చైవ సాధూనామ్" (వేదం అంతా ధర్మానికి మూలము. దానిని తెలిసిన వారి ఆచారము కూడా ప్రమాణము. మంచివారి ఆచారములును),

"సువ్యాహృతాని మహతాం సుకృతాని తత స్తతః, సంచిన్వన్ ధీర ఆసీత"

(గొప్పవారి సూక్తులను, సత్కార్యములను తెలిసికొని ధీరుడై ఉండవలెను),

"ధర్మజ్ఞసమయః ప్రమాణం వేదాశ్చ"

(ధర్మజ్ఞుల ఆచారము, వేదములును ప్రమాణములు), **"అల్లిమలర్ పావై క్కన్బరడి క్కన్బర్ శొల్లుమ్ అవిడు శురుదియామ్"**

(లక్ష్మీనాథుని భక్తులకు భక్తులు చెప్పు మాట వినోదమైన వచనమైనను, అది వేదమే కాగలదు) ఇత్యాది ప్రమాణములు మహాత్ముల ఆచరణమే పరమప్రమాణమనుటను తెలుపుచున్నవి.

ఆచార్యుని ఆశ్రయించు అధికారులు రెండు విధములుగా నుందురు. వారిలో మొదటి వర్గమునకు చెందినవారు– తమ ఆచార్యుల ఉపదేశమును

అనుసరించి, భగవానునకు అత్యంతము పరతంత్రులై యుండుటలో ప్రావణ్యమును కలవారై,

"మాతా పితా భ్రాతా నివాస శ్శరణం సుహృద్గతిః నారాయణః" (నారాయణుడు తల్లి, తండ్రి, సోదరుడు, నివాసము, శరణము, స్నేహితుడు, ఉపాయమును) అని,

"వాసుదేవ స్సర్వమ్" (దధారక పోషక భోగ్యములు అన్నియు వాసుదేవుడే) అని. **"ఎల్లామ్ కణ్ణన్"**(అన్నియు కృష్ణుడే) అనియును మొక్కవోని విశ్వాసమును కలవారై, ప్రథమ పర్వమున నిలచినవారై పరాంకుశ – పరకాలాది దివ్యసూరులవలె ప్రకాశించుచుందురు.

ఇక, రెండవ వర్గమునకు చెందినవారు – ఉపకారవైలక్షణ్యములు నిరంతరము సదాచార్యుల ధ్యానించుచువారికి వశంవదహృదయులై, పరమ విలక్షణమైన, గొప్ప విలువను కల్గిన, అతిదుర్లభమైన వస్తువును (భగవానుని సేవను) నిరుపాధికకృపతో తాము పొందునట్లు చేయు ఆచార్యుల పట్ల ప్రత్యుపకృతిని చేయుట తమ ఆకించన్య కారణముగా సాధ్యము కాకుండుటను లెక్కించుచు.

"మాతా పితా యువతయ స్తనయా విభూతిః
సర్వం యదేవ నియమేన"

(తల్లి, తండ్రి, భార్య, తనయులు, సంపద, మిగిలినదంతయు నియమముగా ఎవని పాదములో) అనునట్లు, ఆచార్యులే సమస్తము– అని నిశ్చయించుకొనినవారై, మధురకవి మొదలగు వారివలె అనాఘ్రాతములైన విషయాయాంతరములను కలవారై (ఆచార్యుని తప్ప వేరొక విషయమును భావింపనివారై), ఆ ఆచార్యుని కంటే వేరొక దైవమును భజించుటలో దవిష్ఠులై, **"దేవ మివ ఆచార్య ముపాసీత"** (ఆచార్యుని భగవానుని వలె సేవింపవలెను) అను శ్రుతిలో బోధింపబడిన అర్థమును యథార్థ

మొనర్చినవారై, చరమపర్వమునందు నిలచి యుందురు. ఇచట ఉదాహరింపబడిన శ్రుతిలో ఆచార్యునకు భగవానునితో సాదృశ్యమును కల్పించుట విభూతిద్వయమందును అంతకంటె వేరొక, ఉపాసింపతగిన ఉత్కృష్టవస్తువు లేకుండుటచేతనేనని బహుశ్రుతులు నిర్ణయించిరి.

పూర్వజన్మకృతమైన దుష్టసంస్కార ప్రభావముచే లౌకిక సుఖములయందు అభిరుచిని కల చేతనులు చెడ్డదారిలో పరుగులు తీయుటను చూచిన వేదవేద్యుడగు భగవానుడు, వారి వారి అభిరుచులను గమనించి,

"తత్రోపేక్ష్య తతోఽనుమత్య" అను రీతిలో ఉపేక్షించి,. వారి అభిమతముల అనుమతించి, వారు వేయు ఆ యా కర్మల కనుగుణములైన ఫలములను ఇచ్చును "సర్వస్య వశీ సర్వస్యేశానః" అని వేదములో నిరతిశయమైన స్వాతంత్ర్యమును కలవాడుగా పొగడబడిన స్వామి శాస్త్రవశ్యులై, సత్కార్యలను చేయు అధికారులకు తన కైంకర్యమును ప్రసాదించును. ఆ శాస్త్రమును అతిక్రమించినవారిని తన లీలలకు విషయముగ చేయును. కావున భగవాసుని సాక్షాత్తు ఆశ్రయించినవారు ఫలసిద్ధి కలుగునంతవరకు నిర్భయముగా సుందురని చెప్ప వీలు కాదు, కాని, భగవదత్యంతపరతంత్రతనే స్వరూపముగా కలియుండుటచే నిగ్రహమును దానిని తెలియనివాడు, అనుగ్రహస్వరూపుడగు సదాచార్యుడు తన నిత్యసాన్నిధ్యముచే, తనను ఆశ్రయించినవారు భగవానుని ముఖవికాసమునకు అడ్డు తగులు పనులను చేయకుండ జాగ్రత్తపడును. కావున సదాచార్యుని ఆశ్రయించినవారి ఫలోపలబ్ధి ఐకాంతికము. అనగా, తప్పక కల్గును. కావుననే.

"సిద్ధి ర్భవతి వా నేతి సంశయోఽచ్యుత సేవినామ్,
న సంశయోఽస్తి తద్భక్తపరిచర్యారతాత్మనామ్"

(భగవానుని సేవించువారికి సిద్ధి కలుగునా? కలుగదా? అను సంశయము కలుగవచ్చును. కాని భగవానుని భక్తులను సేవించుటలో ఆసక్తిని కలవారికి ఇట్టి సందేహములేదు) అని,

"న్యగ్రోధబీజే వటవత్ ప్రణవే శబ్దజాలవత్,
సిద్ధే తదీయశేషత్వే సర్వార్థాః సంభవంతి హి"

(ఆ భగవానుని శేషమగుట సిద్ధించినచో మఱి విత్తనములో మఱ్ఱిచెట్టువలె, ప్రణవములో శబ్దరాశివలె, సర్వార్థములును సమకూరును) అనియు తెలుపబడినది.

ఇచట ఒక సందేహము పొడముటకు అవకాశము కలదు. **"సాక్షాన్నారాయణో దేవః"** (సాక్షాత్తు దేవుడైన నారాయణుడే మానవ రూపాన్ని ఎత్తి ఆచార్యుడై, శాస్త్రమును అనుగ్రహించి, కరుణతో ఈ సంసారంలో మునిగిన చేతనులను ఉద్ధరించుచున్నాడు) అను మొదలగు సూక్తులచే ఆచార్యుడు సాక్షాత్తు భగవానుడుగా తెలుపబడినాడు. మరల, వేరొక ప్రమాణములో "సిద్ధే తదీయశేషత్వే" అనుచు తదీయాత్మకుడుగా అభివర్ణింపబడినాడు. ఇట్లు తెలుపబడిన అభేదము, భేదాత్మకమను ధర్మములు రెండును పరస్పర విరుద్ధములు కదా! ఇవి ఒక చోట ఉండుట ఎట్లు సాధ్యము?" అనునది ఆ సందేహము.

అభిజ్ఞులు దీనినిట్లు సమాధానించిరి. **"సీతాక్షీరన్యాయేన సఙ్గమిలాఙ్గకమ్"** (పాలు చక్కెరలు కలసినట్లుగా, మధురంగా కలసిన మానవరూప, సింహరూపాలను కలిసినవాడు)షఅని శ్రీపరాశరభట్టరు శ్రీరంగరాజస్తవమున పల్కిన రీతిలో. శర్కరా దుగ్ధన్యాయముచే (పాలు - చక్కెరల కలయికవలె) మనోహరముగా కలిసిన నరత్వ-హరిత్వభాసురమైన అద్భుతమగు ఒకానొక (నరసింహరూప) దైవమువలె, ఆ ఆచార్యరూపమును కేవలము భగవత్స్వరూపము కాదు. లేక, కేవలము పరిశుద్ధాత్మ

స్వరూపమునూ కాదు. ఇక ఏమనగా – అందమైన ఈ రెండిటి కలయికయే. అట్లుకాక, కేవలము భగవత్స్వరూపమేనని అన్నచో. గురుపరంపర అంతయు ఒకటే కావలసి వచ్చును. కావున స్వరూపైక్యమను దోషము సంభవించును. ఇక, పరిశుద్ధాత్మఅస్వరూపమే అందుమా, (**"సాక్షాన్నారాయణో హి సః"** ఇత్యాది) అనే ప్రమాణములకు జలతర్పణము చేయవలసివచ్చును (నిరర్థకములగును). అందుచే, ఆధేయత్వము, విధేయత్వము, శేషత్వములను లక్షణముగా (ముఖ్యముగా) కల పరమైకాంతి విలక్షణమైన ఆత్మను బాగుగా కాచబడిన ఇనుప గుండువలె బయట మిక్కిలి వెలుగుచు, అధిష్ఠించియున్న, విలక్షణాత్మ విశిష్టమైన భగవత్స్వరూపమని గ్రహింపనగును. (వచనభూషణ వ్యాఖ్యానమునకు అరుమ్బదమును అనుగ్రహించిన అణ్ణావప్పఙ్గార్ **'అయో దహతి'** ఇత్యాది వ్యవహారమును ఉదాహరణముగ చూపి ఆ విషయమును సమర్థించుట ఇచట స్మరింపదగినది). కావున, ఇదియును ఆ విశిష్టాద్వైతమే. **"విశేషణభేదాత్ విశిష్టభేదః"** అను న్యాయము చొప్పున భగవత్స్వరూపమునకు, ఆచార్య స్వరూపమునకు మధ్య విశేష్య – విశేషణరూపభేదమకూడ కలదు. (భగవానుడు విశేష్యము, ఆచార్యుడు విశేషణము), విశేషణరూపుడైన ఆచార్యునిద్వారా భేదము, విశేష్యరూపుడైన భగవానునిద్వారా అభేదమును ఉద్భావింపబడుచుండుటచే భేదాభేదములకు ఏకాధికరణత్వదోషము, అనగా, భేదము, అభేదము రెండును ఒక చోటనే ఉండుట– అను దోషము లేదు. (ఇందువలన గురుపరంపరయొక్క ఏకీభావదోషము. ఆచార్యుడు సాక్షాత్తు భగవానుడను పలు ప్రమాణములు నిరర్థకములగునను దోషమును పరిహరింపబడినవి).

ఈ ఆచార్యశబ్దము భగవద్రామానుజుల యందే ముఖ్యవృత్తిని కల్గినది. మిగిలిన తత్పూర్వ – తదనంతర ఆచార్యవర్గము అంతయు వారి

శిరస్సుయొక్క. పాదముయొక్క ప్రతీకగా భావింపబడుటచే శేషత్వమును కలియున్నది.

"తస్మిన్ రామానుజార్యే గురు రితి చ పదం భాతి, నాన్యత్ర, తస్మాత్
శిష్టం శ్రీమదురూణాం కుల మిద మఖిలం తస్య నాథస్య శేషః"

(శ్రీరామానుజాచార్యులవారి యందే గురువు అను పదము ప్రకాశించుచున్నది. వేరొకరి యందు కాదు. మిగిలిన ఆచార్యవర్గము అంతయు ఆ స్వామికి శేషము) అని కదా ఘోషింపబడుచున్నది.

"యతిరాజేన నిబద్ధనాయకశ్రీః" అనునట్లు, గురుహార యష్టికి నాయకమణిగా (తరళముగా) వెల్గొందు ఈ మహనీయుల మహిమను ప్రస్తుతించుట సూర్యునకు దివ్విటీపట్టుట వంటిది అగును. అయినను కొన్ని మధురములైన పూర్వాచార్యసూక్తులు ఇచట ప్రస్తుతింవబడుచున్నవి. సోమాశియాణ్డాన్ అను ఆచార్యులు "గురుగుణ వివరణము" అనే గ్రంథములో –

"ఆచార్యత్వపదం తథైవ గురుతా యోగక్రమాదాగతే
జ్ఞానాభావతమోనివృత్తి కరణ శ్రుత్యర్థ నిష్ఠాపనాత్,
కారుణ్యైకనిథౌ భవాబ్ధితరణప్రాబోధకోత్తారకే
శ్రీమల్లక్ష్మణయోగిని వ్యవసితే నాన్యేషు మాన్యేష్వపి"

(యోగక్రమానుసారము అర్థము చెప్పునపుడు అజ్ఞానమను అంధకారమును పోగొట్టుటచే, వేదార్థములను స్థిరపరచుటచే సిద్ధించు ఆచార్యపదవియు, ఆచార్యత్వమును కరుణకు అద్వితీయమైన నిధి, సంసారమును దాటించు ఉత్తారకులును అయిన శ్రీరామానుజాచార్యుల వారియందు మాత్రమే అన్వయించుచున్నవి. మిగిలిన వారు ఎంత గొప్పవారైనను వారియందు ఇవి అన్వయించవు) అని,

"ఏవం సర్వప్రకార గురులక్షణ పూర్ణ చరమగురురూప భగవదవతార రామానుజగురో రభిమాన ఏవ ఆత్మోజ్జీవనాపేక్షాణా మఖిలచేతనానాం సంసార నిరయగర్తనిస్తరణోపాయః, తద్వ్యతిరిక్తపూర్వాపరగురు జనానామ్ ఉపకారకత్వమేవ, న తూద్ధారకత్వమ్, తే పునః అస్య సంసారిచేతనస్య ఆత్మహితైషిణః ప్రథమతో ఆస్మచ్ఛేషిణః పరమకారుణికస్య అపరిమితోదారభావస్య భగవతః శ్రీరామానుజగురోః వైభవ ముపదిశ్య తస్యాభిమాన ఏవ సంస్పృతినిస్తరణోపాయః, తద్గుణానుసంధాన మేవ కాలక్షేపవిషయ ఇతి జ్ఞాపయిత్వా తద్ద్వారా చేతనస్య పరమోపకర్తారో భవంతి" (ఈ విధముగా అన్ని విధములైన గురులక్షణములు నిండుగా కల చరమగురురూపమగు, భగవానుని అవతారవిశేషమై యుండు రామానుజాచార్యులవారి అభిమానమే ఆత్మోజీవనమును కోరు అందరి జీవులకును సంసారమను నరకకూపమునుండి దరికి చేరు ఉపాయము, వారికి ముందు వెనుకగల మిగిలిన ఆచార్యులకు ఉపకారకత్వమే తప్ప, ఉత్తారకత్వము లేదు. వారు ఈ సంసారిచేతనుల మంచిని కోరువారై, మొట్టమొదట మనకు స్వామియై, పరమకారుణికులై, అంతుశలేని ఔదార్యమును సహజముగా కల (నగు) వారలగు రామానుజాచార్యుల వారి గొప్పతనమును ఉపదేశించి, వారి అభిమానమే సంసారసముద్రమును దాటుటకు ఉపాయమని, వారి గుణానుసంధానమే కాలక్షేపమునకు విషయమని తెలిపి, తద్ద్వారా చేతనులకు గొప్ప ఉపకారమును చేయుచున్నారు) అని ఆ ఆచార్యులే అదే గ్రంథమునందు పల్కుట,

"సత్యం సత్యం పున స్సత్యం యతిరాజో జగద్గురుః,
స ఏవ సర్వలోకానా ముద్ధర్తా నాత్ర సంశయః"

(మూడుసార్లు ప్రమాణమును చేసి పల్కుచున్నాను. రామానుజులే లోకమునకు గురువు. లోకములనన్నిటిని ఉద్ధరింపతగినవారు. ఇందు ఏ సందేహము లేదు) అని కణియనూర్ శిఱియాచ్చాన్ అను ఆచార్యులు శ్రీరంగనాథుని సన్నిధిలో సచేల స్నానపూర్వకముగా శపథమును చేయుట,

"ఆచార్యత్వ ముపాయతాత్మక మహో! రామానుజార్యే గురౌ
నాన్యేష్వార్యవరేషు, తే యతివరాధీనాత్మసత్తా యతః,
తస్మాదార్య పరంపరాశ్రిత పదాంభోజస్య పాదాశ్రయః
కర్తవ్యః స్వహితైషిభిః కిల జనైః సంసారసంఛిత్తయే".

(ఉత్తారకత్వ రూపమైన ఆచార్యత్వము చరమగురువైన శ్రీరామానుజులు ఒక్కరియందే కలదు. ఇక మిగిలిన ఆచార్యులు ఎవ్వరియందును లేదు. ఎందులకనగా, వారు అందరు. రామానుజులచే సత్తను పొందినవారు కదా! అందుచే శ్రేయస్సును కోరువారు. ఆచార్య పరంపరచే ఉత్తారకముగా ఆశ్రయింపబడిన పాదాంబుజములను కల భగవద్రామానుజులను సంసారనిర్మూలము కొఱకై ఆశ్రయింపవలెను). అని అ గ్రంథమునందే ఆ ఆచార్యులే పల్కుటను బట్టి, భగవద్రామానుజుల చరమపర్వనిష్ఠ. ఏ భేదము లేక. సర్వోత్తారకత్వము, ప్రథమ పర్వనిష్ఠ అందరి యందు సిద్ధించినవని వ్యక్తమగుతున్నది.

ఇచట ఒక సందేహము కలుగుటకు అవకాశము కలదు.

చరమగురువైన రామానుజులు సర్వోత్తారకత్వమును అంగీకరించినచో, సర్వశబ్దమునకు అర్థమున అన్ని విధములుగా పరమకారుణికులై, సంకోచము లేకపోవుటచే, వారి కంటే ప్రాచీనులగు నాథ, యామున ప్రభృతులగు మన పూర్వాచార్యులందరికి వీరు ఉత్తారకులు కావలసి వచ్చును. అట్లు మనము అంగీకరించినచో, అసంగతముగా తోచును.

అందుచే, రామానుజుల సర్వోత్తారకత్వము ఎట్లు సిద్ధించును? అనునది ఆ సందేహము. కాని, ఇట్లు సందేహించుట సరికాదు. నాథమునులకు శఠకోపులు స్వప్నమునందు భవిష్యదాచార్యులగు రామానుజుల రూపమును చూపి, **"ఈ వ్యక్తియున్న విధమును గమనించితిరా! వీరే ప్రపన్నకులమునకు చెందినవారికి అందరికిని ఉత్తారకులు అగుదురు"** అని పల్కిరి. అపుడు, నాథముని **"ఈ రూపమును నిత్యము సేవించుటకు తగిన ఉపాయమేది?"** అని అడుగగా, శఠకోపులు భవిష్యదాచార్యవిగ్రహమును సృష్టించి, అందు ఒక శక్తి విశేషమును ప్రవేశింపచేసి. ఆ విగ్రహమును నాథమునులకు అనుగ్రహించుచు. " '**రామస్య దక్షిణో బాహుః**' అను విధమున, వీరిని నాకు శేషముగా గ్రహింపుడు. వీరిచే లోకమునందు అంతట శ్రీవైష్ణవ సిరి వృద్ధిచెందగలదు. వీరినే ఉత్తారకులుగా మీరు ఉపదేశింపుడు" అని పల్కిరి.

అందుచే, నాథమునులు మొదలు ఇంతవరకు గల పూర్వాచార్యులు అందరు శఠకోపసూరి ఆజ్ఞచొప్పున రామానుజులయందు ఉపకారకత్వమును నిశ్చయించుకొని, తదేకనిష్ఠులై ఉండిరి. పెరియనమ్బి మొదలగు పూర్వాచార్యులును తమకు ఉత్తారకత్వము లేకుండుటచే ఉపదేష్టల రూపమున రామానుజులతో సంబంధము కలవారై, తమ కుమారులను ఆ మహనీయుల పాదములను ఆశ్రయించునట్లు చేసి, తద్ద్వారా రామానుజుల సర్వోత్తారకత్వమును వ్యక్తము చేసిరి. కావున ఇట్టి సందేహమునకు తావు లేదు. సద్వృద్ధ చిరోపాసనాలబ్ధ సకలసంప్రదాయ రహస్యార్థవిదులగు అముదనార్–

"పల్లుయిర్ క్కుమ్ విణ్ణిన్ తలై నిన్రు వీడళిప్పాన్ ఎమ్మిరామానుశన్" (మన రామానుజులు చేతనల కందరికి పరమ పదాన్ని అనుగ్రహిస్తారు), అని, **"ఉయిర్ కళెల్లామ్ ఉయ్ దఱ్కుదవుమ్"** (శ్రీరామనుజులు. చేతనులు

అందరూ తరించడానికి సహాయపడతారు) అనియు భగవద్రామానుజుల సర్వోత్తారకత్వమును గూర్చి పల్కిరి కదా!

"పేఱొన్ఱు మఱ్ఱిల్లై నిన్ శరణన్ఱి, అప్పేఱళిత్తఱ్కు ఆఱొన్ఱు మిల్లై మఱ్ఱచ్చరణన్ఱి" (నీ పాదసేవ తప్ప వేరొక ఉపేయము లేదు, ఆ ఫలమును పొందుటకు నీ పాదములు తప్ప వేరొక ఉపాయము లేదు). అనుచూ అముదనార్ ఇరామానుశనూత్తన్దాదిలో భగవద్రామానుజుల చరణములే ప్రాప్యప్రాపకము లనుటను తెల్పిరి. **"పేఱొన్ఱు మఱ్ఱిల్లై, ఆఱొన్ఱు మఱ్ఱిల్లై"** అని ఇచట అన్యయోగవ్యవచ్ఛేదమును చేయుటచే, అనగా, వేరొక ఉపాయము, ఉపాయమును లేవని తెలుపుటచే, భగవద్రామానుజులపట్ల భక్తిని కలవానికి తద్వ్యతిరిక్త విషయములలో ప్రాప్యత్వ ప్రాపకత్వబుద్ధి ఉండుట ఆ రామానుజుల ముఖోల్లాసము కల్గించుటకే తప్ప. కార్యకరమగుటచే కాదని తెలియుచున్నది. "నా సంబంధమును తెలిపిన వారిపట్ల ఇతడు ఇంతటి ప్రావణ్యమును కల్గియున్నాడు కదా!" అని రామానుజుల ముఖము వికసించుటకది హేతువగును కదా! ఈ రహస్యమును **"ఏతద్వ్యతిరిక్త విషయప్రాప్యత్వ ప్రాపకత్వబుద్ధి రపి ఏతదభిమానాంతర్భూతానామ్ ఏతద్రామానుజ గురుముఖకమల విలాసహేతుకోటా వంతర్భూతా భవతి. న తు కార్యకరణకోటౌ. తదుత్పాదకోపయుక్త వ్యవసాయస్య తస్య తస్మిన్నేవ కృతత్వాత్"** అని జీయర్ పల్కినట్లుగా ఎఱుమ్బియప్పా చరమగురునిర్ణయమను గ్రంథములో తెల్పిరి. మరియు సోమాశియాణ్డాన్ అను ఆచార్యులు

"శ్రీమల్లక్ష్మణయోగినోఽన్యగురుషుప్రాప్యాది భావాశ్రయా
బుద్ధిః తన్ముఖహర్షసంభవకరా విజ్ఞాయతే నాన్యథా,
తస్మాత్తత్పదపంకజే భృశకరమ్ పూర్వైః కృతత్వా దయం
సర్వేషా మపి ముక్తిదః కరుణయా రామానుజార్యో గురుః"

(శ్రీరామానుజుల కంటే అన్యులైన గురువుల విషయంలో ఉండే ప్రాప్య ప్రాపక బుద్ధి అనేది, ఆ రామానుజుల ముఖోల్లాసానికి కారణం అవుతున్నది– అని తెలుస్తున్నది తప్ప. వేరొక విధంగా కాదు. అందువల్ల ఆ రామానుజుల పాద పద్మాలలో కలిగిన ప్రాప్యప్రాపక బుద్ధియే ముక్తిని కలిగించే హేతువు అవుతున్నది. ఆ రామానుజులే అందరికీ కరుణతో ముక్తిని అనుగ్రహించే ఆచార్యులు) అనుచు గురుగుణవివరణమను గ్రంథములో ఈ అంశమును తెలియజేసిరి.

ప్రథమపర్వములో నిలచినవానికిని భగవద్రామానుజుల సంబంధము –అవశ్యము అపేక్షితము అనుట పూర్వోదాహృత ప్రమాణములవలన స్పష్టము. ఈ అంశమును నిరూపించుచు ఎఱుమ్బి యప్పా చరమగురునిర్ణయమను గ్రంథములో **"భగవత్సంబంధమ్ కులైయామల్ నిలైనిఱుత్తి క్కొళ్ల మవనుక్కు ఎమ్బెరుమానారుడైయ సంబంధమిల్లావిడిల్ నిలైనిల్లాదిఱే, ఇవనుక్కు ప్రథమత్తిల్ భగవత్ సంబంధమ్ తానుణ్డాకిఱదుమ్ భగవత్ ప్రవణోజ్జీవన ముణ్డానాలాయ్ త్తు. అన్యశేషత్వత్తి కழிత్తుక్కొణ్డు, భగవదనన్యార్హ శేషత్వముఖత్తాలే ఉజ్జీవన ముణ్డామ్పడి పణ్ణవేణుమ్. ఇప్పడి ఉజ్జీవనోపయుక్తమాన తదనన్యార్థశేషత్వమ్ నిలైనిఱ్కుమ్బోదు తదీయపర్యంతమాయ్ నిఱ్కవేణ్డుకైయాలే, తదీయాగ్రేసరరాయ్, పరమకారుణికరాన ఎమ్పెరుమానారార్కు అడిమైప్పట్టు, ఏతదనన్యార్థ శేషత్వసంబంధసిద్ధియై యుడైయవనావదు.. ఆకైయాల్ ప్రథమపర్వనిష్టనుక్కున్ చరమగురువాన ఎమ్బెరుమానారుడైయ సంబంధమ్ అవశ్యమ్ వేణుమిఱే."** (భగవత్సంబంధము నశింపకుండా నిలువవలెనని కోరుకొనువానికి శ్రీరామానుజుల సంబంధము లేనిచో, ఆ భగవత్సంబంధము స్థిరముగా నిలువదు కదా! ఇతనికి – అనగా జీవునకు మొదట భగవత్ ప్రవణోజ్జీవనము కలిగిననే కదా! భగవత్సంబంధము కలుగును.

అన్యశేషత్వమనునది లేకుండ చేసికొని, భగవదనన్యార్థ శేషత్వము పొందుట ద్వారా ఉజ్జీవనము పొందునట్లు చేసికొనవలెను. ఇట్లు తరించుటకు ఉపయుక్తమైన తదనన్యార్థశేషత్వము స్థిరముగా నిలచి యుండుటకు అది తదీయపర్యంతము కావలసియున్నది. కావున తదీయాగ్రేసరులై, అనగా, భగవద్భక్తులకి గొప్పవారై గొప్ప కరుణను కలవారైన రామానుజులకు దాసులై, వారితో అనన్యార్హ శేషత్వ సంబంధసిద్ధిని కల్గియుండవలెను. ఇందుచే ప్రథమపర్వనిష్ఠునకును చరమగురువగు శ్రీరామానుజుల సంబంధము అవశ్యకము అపేక్షితము). అని పల్కుటయు ఇచట స్మరణీయము. ఈ విషయమునే జీయర్ సాయించినట్లుగా ఎఱుమ్బియప్పా చరమగురు నిర్ణయమను గ్రంథములో ఉదహరించిన ఈ క్రింది సూక్తి తెలుపుచున్నది.

"భగవదనన్యార్హ శేషత్వరూపసంబంధస్థైర్యాకాంక్షిణః చరమగురు రామానుజాచార్య సంబంధాభావే తత్సంబంధ స్థైర్యసిద్ధిః న స్యాత్. అస్య చేతనస్య ప్రథమతో భగవత్సంబంధ సద్భావోఽపి భగవత్ ప్రవణోజ్జీవనసద్భావే సతి చేత్, తత్సిద్ధిరపి అన్యశేషత్వ నివృత్తిపూర్వక భగవదనన్యార్థ శేషత్వసద్భావే హి స్యాత్, ఏవ ముజ్జీవనోపయుక్తతదనన్యార్హ శేషత్వ సద్భావస్య తదీయపర్యంతత్వ ఏవ సిద్ధత్వాత్, తదర్థం తదీయాగ్రేసర పరమకారుణిక రామానుజ గురుసమాశ్రయణమ్ లబ్ధ్వా, ఏతదనన్యార్థశేషత్వ సంబంధయుక్త స్సన్, తదనంతరం ఖలు తదనన్యార్హ శేషత్వ సిద్ధియుక్తో భవతి, అత ఏవ ప్రథమపర్వనిష్ఠస్యాపి చరమగురు పరమకారుణిక రామానుజగురుచరణ సమాశ్రయణ మవశ్యాపేక్షితం భవతి".

భగవంతునితో అనన్యార్హ శేషత్వ స్వరూప సంబంధం అనేది స్థిరంగా ఉండాలని కోరుకునేవానికి, చరమగురువు అయిన రామానుజాచార్యులవారి సంబంధం లేకపోతే, ఆ సంబంధం స్థిరంగా సిద్ధించదు. ఈ చేతనునకు

మొట్టమొదటగా భగవత్సంబంధ సద్భావం కూడా భగవంతుని యందు ప్రావణ్యం కలిగి ఉన్నప్పుడే ఏర్పడుతుంది– అని అంటే కూడా, ఆ సంబంధం కూడా అన్యశేషత్వనివృత్తి పూర్వకమైన భగవదనన్యార శేషత్వ సంబంధం కలిగి ఉన్నప్పుడే కదా ఏర్పడుతుంది. ఈ విధంగా ఉజ్జీవనానికి ఉపయుక్తమైన భగవదనన్యార్హ శేషత్వ సంబంధం కలిగినవానికి భాగవత సంబంధ పర్యంతంగా ఆ సంబంధం సిద్ధిస్తుంది కనుక, అందుకోసం తదీయులలో అగ్రేసరులైన, పరమకారుణికులు అయిన రామానుజుల అనే ఆచార్యుల సమాశ్రయణాన్ని పొంది, ఈ విధంగా ఉండే అనన్యార్హ శేషత్వరూపసంబంధాన్ని కలవాడై ఆ తరువాత కదా, భగవదనన్యాశేషత్వ సంబంధ సిద్ధిని కలవాడై అవుతున్నాడు అందుచేతనే ప్రథమ పర్వంలో నిష్ఠను కలవానికి కూడా చరమ గురువు అయిన, పరమ కారుణికులు అయిన రామానుజులు అనే గురుచరణుల సమాశ్రయణం తప్పక ఆవశ్యకమై ఉన్నది –అనునది పై సూక్తుల తాత్పర్యం.

ఈ ఆచార్యపదవి అనునది ఎంతటి స్పృహణీయమైనది అనగా అవాప్తసమస్తకాముడైన సర్వేశ్వరుడే గీతా –అభయ ప్రదానములను అనుగ్రహించుటద్వారా తనకు గురుపరంపరలో స్థానము కల్గునట్లు చేసికొనెను. అందుచే, సర్వేశ్వరుడును ఆచార్యపరంపరలో చేరినవాడే. శ్రుతియును– "**స చాచార్యవంశో జ్ఞేయః ఆచార్యాణా మసా వసా విత్యాభగవత్తః**" (భగవానునినుండి ప్రారంభించి, క్రమముగా ఆచార్యపరంపరను తెలిసికొనదగును) అనుచు అట్లే వచించినది. మన పూర్వాచార్యులందఱిచే ఆ విధముగానే "**లక్ష్మీనాథసమారంభామ్**" అని నిత్యము అనుసంధింపబడుచున్నది కదా! కావున పరమగురు, సర్వగురుభావము ఆ సర్వేశ్వరునియందే కలదు. దివ్యమహిషియగు లక్ష్మీదేవికి

మంత్రరత్నమును స్వామి ఉపదేశించెనుకదా! ద్వయోపదేశమునకు పూర్వరంగముగా గురుపరంపరను ఉపదేశింపవలెనని ధర్మవిదుల ఆచారము.

"పరంపరా ముపదిశే ద్గురూణాం ప్రథమం గురుః, ఉపదిశ్య ద్వయం సాంగం ప్రపత్తిం మానసీం దిశేత్" (ఆచార్యుడు మొదట గురుపరంపరను ఉపదేశించును. ఉపదేశించిన పిమ్మట సాంగమైన మానసిక ప్రపత్తిని చేయింపవలెను) అని కదా! శాస్త్రము విధించుచున్నది.

కావున, **"అస్మద్గురుభ్యో నమః"** ఇత్యాది వాక్యత్రయము గురుపరంపరానుగ్రాహకము. దీనినే అశేషశేషి, పరమప్రణయియగు భగవానుడు తనకు ప్రియతమమయిన లక్ష్మీదేవికి ద్వయమంత్రమును ఉపదేశించుటకు పూర్వము ఉపదేశించెను. దీనినే ఆపద్ధనముగా రక్షించుకొనుచు వచ్చిన అస్మత్పూర్వాచార్యులందఱు తమను ఆశ్రయించినవారికి ఉపదేశించుచున్నారు.

"అస్మద్గురుభ్యో నమః" అని మొదలగు వాక్యత్రయమునకు క్రమముగా విభవ, వ్యూహ, పరత్వములచే అధిష్ఠింపబడిన శ్రీమన్నారాయణుడు వాచ్యుడు. ఏ విధముగా అనగా,

"అస్మద్దేశిక మస్మదీయపరమాచార్యా నశేషాన్ గురూన్" అని,

"ఆచార్యా నస్మదీయా నపి పరమగురూన్ సర్వ మాచార్యవర్గమ్" అనియును చెప్పబడిన రీతిలో, ఈ వాక్యత్రయము వరుసగా సాక్షాదాచార్యులను, పరమాచార్యులను, తద్వ్యతిరిక్త నమస్తాచార్యవర్గమును నిర్దేశించుచున్నది అనగా. ఆచార్యులు, వారికి మూలమగు పరమాచార్యులు, వారికిని మూలమగు సమస్తాచార్యవర్గమును తెలుపబడుచున్నారు. విభవములో భగవానుడు సాక్షాత్తు ఆచార్యుడయ్యెననుట గీతోపదేశాది సందర్భములో స్పష్టముకదా. కావున, విభవమునకు ఆచార్యస్థానము. ఆ విభవమునకు మూలకందము కావునను, వ్యూహమునకు

పరమాచార్యస్థానము. దానికిని మూలమగు పరరూపమునను ఆచార్యవర్గస్థానము భావించుట ఉచితమేకదా! ఇట్లు ఈ వాక్యత్రయము విభవు వ్యూహ, పరత్వములను నిర్దేశించుచున్నది అనదగును. కలిదోషప్రభావము. లోకములన్నియు వ్యామోహమును చెందియుండగా, ప్రబలములైన అధర్మములను లోకములన నిర్మూలించుట కొఱకు, పరశుధర్మమును రక్షించుటకొరకు యరిరాజావతారమును ఎత్తినవాడు అతడే కదా! **"కలౌ కశ్చిద్భవిష్యతి"** (కలియుగంలో ఒకానొకరు ఆవిర్భవించగలరు). **"కలౌ రామానుజో మునిః"** అనికదా మనచే స్తుతింపబడుచున్నది. ఈ విషయమే పూర్వాచార్యులచే బోధింపబడినది కూడ. **"పునర్జజ్ఞే రామానుజ ఇతి స బ్రహ్మముకురః"** (మళ్లీ తిరిగి. అతడే. ఆ పరమాత్మయే రామానుజ రూపంలో అవతరించాడు) అని,

"కాషాయేణ గృహీతపీతవసనా దండైః స్త్రిభిః మండితా
సా మూర్తిః మురమర్దనస్య జయతి త్రయ్యంత సంరక్షణీ"

(కాషాయమును దాల్చినది, త్రిదండముతో అలంకరింపబడినది, వేదాంతమును రక్షించునది అగు ఆ భగవానుని రూపము సర్వోత్కర్షతో వెలుగుచున్నది) అనియు. ఈ విషయమే అస్మదాచార్యులచే ప్రతిబోధింపబడినది కూడ. ఈ విధముగా భగవానుని యందే ముఖ్యవృత్తమైన పరమగురుసర్వగురుభావము భగవత్స్వరూపుడైన భగవద్రామానుజుల యందుకూడ సంక్రమించినది. అందుచే పూర్వము తెలుపబడిన వాక్యత్రయమునకు వాచ్యవస్తువు (వర్ణింపబడు విషయము) ఈ ఆచార్యవర్యుల గుణతత్త్వాదులని ఏర్పడినది. అందువలన శ్రీరామానుజులకు సంబంధించిన స్తోత్రములు. ఇంచు మించుగా. ఈ వాక్యత్రయానికి లక్ష్యమైన భగవద్రామానుజుల మహిమను వర్ణించినవిగా అలరారుచున్నవి.

"ఆచార్యదేవో భవ" (ఆచార్యుని దైవముగా కలవాడవగుము), "దేవ మివాచార్య ముపాసీత" (భగవానునివలె ఆచార్యుని ఉపాసింపనగును), **"యస్య దేవే పరా భక్తిః యథాదేవే తథా గురౌ"**, (భగవానుని యందు గొప్పదైన భక్తిని కలిగియున్నట్లే, ఆచార్యునిషయందుకూడ గొప్ప భక్తిని కలిగినవాడు)

"యథానుజీవీ నృపతిం యథా భక్త స్తు దైవతమ్, తథైవ దేశికం శిష్య: సేవేత" (సేవకుడు రాజును, భక్తుడు దైవమును ఎట్లు సేవించునో, శిష్యుడు ఆచార్యుని అట్లే సేవింపవలెను) ఇత్యాది ప్రమాణములు భగవానుని సేవించునట్లే ఆచార్యుని కూడా సేవింపవలయునను పరమార్థమును ప్రతిపాదించుచున్నవి. కావున, సమస్తమైన భగవద్భజన ప్రకారములన్నియు (వందనం, కీర్తనమ్– ఇత్యాది ప్రకారములన్నియు) ఆచార్యుని భజనమునందును అన్వయింపనగును. భగవానుని భజనము సమస్త జీవులచే దేశకాలాది విశేషము లేక, మిక్కిలి వ్యయము, ఆయాసములతో కూడిన విశ్వజిత్, చాంద్రాయణాది వ్రతముల కంటె భిన్నములైన, కేవలము వాక్కుతోనే సాధ్యపడు నామామృతసంకీర్తనలతోచేయవీలున్నది. ఈ నామసంకీర్తనమే పరమధర్మము.

"కో ధర్మః సర్వధర్మాణాం భవతః పరమో మతః"

(అన్ని ధర్మములలో ఏ ధర్మము గొప్పది అని నీ అభిప్రాయము) అనుచు ధర్మరాజు నీకు మిక్కిలి అభిమతమైన పరమధర్మమును ఉపదేశింపుమని ప్రార్థించినపుడు, అందులకు బదులిచ్చుచు, పలువురు మహర్షులను, వృద్ధులను సేవించుటచేతను, దీర్ఘమైన బ్రహ్మచర్యవ్రతమువలనను, తపస్సమాధులవలనను బ్రహ్మసాక్షాత్కారమును పొందినవాడు, ఇంకను అట్టి మహిమలెన్నిటినో కలవాడు, తల్లిదండ్రులకు

శుశ్రూషణ చేసి, వారి అనుగ్రహమువలన సంపాదించిన వరలాభమను సౌభాగ్యమును కలవాడు, పరతత్త్వమందే ప్రవర్తించువాడును అగు భీష్ముడు—

"ఏష మే సర్వధర్మాణాం ధర్మోఽధికతమో మతః,

యద్భక్త్యా పుండరీకాక్షం స్తవై రర్చే న్నర స్సదా"

(నరుడు ఎల్లప్పుడు భక్తితో పుండరీకాక్షుని స్తోత్రములతో అర్చింపవలెను అనునదియే అన్ని ధర్మములలో గొప్ప ధర్మముగా నాకు సమ్మతము) అనుడు భగవన్నామసంకీర్తనమే తనకు మిక్కిలి అభిమతమైన దర్మమనెను, ఇట్టి భజనము భగవద్రూపులైన రామానుజుల భజనమునందున అతిదేశము చేయబడుటచే, ఆ స్వామి నామసంకీర్తనమునకు వరమధర్మత్యము సిద్ధించినది. ఈ సందర్భములో ఆచార్యనామసంకీర్తనము పరమ ధర్మమనుటకు ప్రత్యభిజ్ఞాపకములైన ప్రమాణములెన్నో కలవు, వానిలో కొన్ని **"తస్మాద్గురుతరో గురు, ఆర్చనీయ శ్చ వంద్యశ్చ, కీర్తనీయ శ్చ సర్వదా"** (అందువల్ల ఆచార్యుడు ఎల్లప్పుడు అందరి కంటే గొప్పవాడు, పూజింపదగినవాడు, నమస్కరింపదగినవాడు, కీర్తింపదగినవాడు కూడా),

"ధ్యాయే జ్జపే న్నమే ద్భక్త్యా భజే దభ్యర్చయే న్ముదా",

(ఆచార్యుని భక్తితో, ప్రేమతో ధ్యానించాలి, జపించాలి, , నమస్కరించాలి, భజించాలి),

"గురో ర్నామ సదా జపేత్", (ఆచార్యుని నామాన్ని ఎల్లప్పుడూ జపించాలి), **"కుర్వీత పరమాం భక్తిం గురౌ తత్ప్రియవత్సలః"** (శిష్యుని విషయంలో వాత్సల్యాన్ని కలిగిన ఆచార్యుని విషయంలో గొప్ప భక్తిని కలిగి ఉండాలి),

"తదనిష్టాపవాదీ చ తన్నామగుణహర్షితః" (గురువునకు అనిష్టాన్ని తొలగించేవాడుగా, గురువు నామాన్ని, గుణాలను విని ఆనందించేవాడుగా శిష్యుడు ఉండాలి),

"ఆత్మనో హ్యతినీచస్య యోగిధ్యేయపదార్హతామ్,
కృపయైవోకర్తార మాచార్యం సంస్మరేత్ సదా"

(చాలా నీచుడైన తనను యోగులు ధ్యానించదగిన స్థితికి కృపతో పొందించే ఆచార్యుని ఎల్లప్పుడూ సంస్మరించాలి) ఇత్యాదులు. ప్రఖ్యాత దైవపరమార్థవిదులు, సదాచారప్రవణులగు అస్మదాచార్యులందఱును ఇట్టి పరమధర్మములో మిక్కిలి నిష్ఠను కల్గియుండిరనుట ప్రత్యక్షసిద్ధము. కావున, అట్టి నిష్ఠను మనము కూడ కల్గియుండవలెను. సత్పురుషులును ఆచార్యనిష్ఠను గమనించి, తద్రుచిపరిగృహీతమైన తత్త్వమునే హితముగా స్వీకరింతురు గాని, కేవలము అది ప్రామాణికము అనునంత మాత్రముచే కాదు కదా!

భగవద్రామానుజులచే 74మంది సింహాసనాధిపతులగు ఆచార్యపురుషులు లోకోజీవనార్థము నియోగింపబడిరి. ఇచటి ఆచార్యపురుషశబ్దమునకు ఆచార్యులగు రామానుజులకు సంబంధించినవారికి శేషభూతులైన పురుషులని అర్థము. ఈ ఆచార్యపురుషులను ఆశ్రయించినచో, పరంపరయా రామానుజుల పాదసంబంధమును పొందినట్లగును. కావున, ఆచార్యపురుషులు ఆశ్రయణీయులు. ఈ అంశము సదాచార్యప్రాప్తము.

"యేనాస్య పితరో యాతా యేన యాతాః పితామహాః,
తేన యాయాత్ సతాం మార్గం తేన గచ్ఛన్ న రిష్యతే"

(ఏ మార్గంలో తండ్రులు ప్రయాణం చేశారో, తాతలు కూడా ఏ మార్గంలో వెళ్లారో, ఆ మార్గంలోనే వెళ్లాలి సత్పురుషుల మార్గాన్ని అనుసరిస్తూ ఉండేవాడు నశించడు) అను శ్రుతివాక్యములో పితృశబ్దము ఆచార్యవాచకము. **"స హి విద్యాత స్తం జనయతి, తచ్ఛ్రేష్ఠం జన్మ, శరీర మేవ మాతాపితరౌ జనయతః"** (ఆ ఆచార్యుడు విద్యను బోధించడం ద్వారా శిష్యునకు జ్ఞానజన్మను కలిగిస్తున్నాడు. ఆ జ్ఞాన జన్మయే గొప్పది. అనగా శిష్యుని జన్మింపచేయుచున్నారు. ఆ జ్ఞానజన్మయే గొప్పది. శరీరమును మాత్రమే తల్లిదండ్రులు పుట్టించుచున్నారు) అనికదా స్మృతివచనము. ఇచట శ్రుతివాక్యములోని పితృశబ్దమునందలి బహువచనము పూజ్యార్థకము. **"గరీయాన్ బ్రహ్మదః పితా"** (వేదాన్ని ఉపదేశించిన తండ్రి గొప్పవాడు) అని చెప్పబడుచున్నది కదా! పితామహశబ్దము పరమాచార్యులనుండి పైన గల సమస్తాచార్యవర్గమునకు ఉపలక్షకము.

ఇట్లు ఆచార్యపదమునకు ముఖ్యార్థభూతులై వేంచేసి యున్న భగవద్రామానుజుల విషయమున నామసంకీర్తనమును స్తోత్రరూపమున చేయుటద్వారా, స్వరూపానురూపకైంకర్యమును చేసి, తరించిన మహనీయులైన పూర్వాచార్యులెందరో కలరు. సంఖ్యాపరముగా, ప్రక్రియాపరముగా, విషయ వైవిధ్యపరముగా ఈ స్తుతులు అనేకములై యున్నవి

ప్రపన్నులు ప్రతిదినం అనుసంధానం చేసికొనే తిరుమంత్రం అనే అష్టాక్షరి, ద్వయం, శ్రీకృష్ణచరమ శ్లోకము – అనే మూడు రహస్యాలు భగవంతునకు జీవుడు శేషమని, ఆ భగవంతుడే అతడు తరించడానికి ఉపాయం అని, ఆ స్వామికి కైంకర్యం చేయడమే పరమ ప్రయోజనమని తెలుపుతున్నవి. ఈ విధంగా ప్రాప్యం, ప్రాపకం రెండు భగవంతుడే– అని నమ్మి ఉండడం ప్రథమ పర్వం. ఇది మొదటి దశ. ఇది క్రమంగా పరిణతిని

పొంది, ఆ భగవంతుని ఆరాధించే భక్తుల విషయంలో **"వారే ఉపాయం, వారి సేవే పరమార్థం"** అనే భావన కలిగి ఉండడం రెండవ దశ. ఇది మరింత పరిణతి చెంది, ఆ భగవద్భక్తులు అమితంగా గౌరవించే సదార్యుడే ఉత్తమమైన ఉపాయమని, ఆ ఆచార్యుని కైంకర్యమే ఉండదగిన ఉత్తమ ఫలమని భావించడం మూడవ దశ. ఇది చరమదశ. దీనికే చరమపర్వనిష్ఠ అని పేరు.

ఆచార్యులు అందరిలో భగవద్రామానుజులు ముఖ్యులు. గురుపరంపరాహారంలో వారు నాయకమణివంటివారు- అని వేదాంత దేశికులు యతిరాజ సప్తతి అనే స్తోత్రంలో

"అమునా తపనాతిశాయిభూమ్నా
యతిరాజేన నిబద్ధనాయకశ్రీః,
మహతీ గురుపంక్తిహారయష్టిః
విబుధానాం హృదయంగమా విభాతి"

(భగవద్రామానుజులను నాయకమణిగా కలిగి ఉండడం వల్ల సూర్యుని ప్రకాశానికి మించిన ప్రకాశాన్ని కలిగినదిగా ప్రకాశిస్తున్న గురుపరంపరాహారం పండితుల హృదయాలను ఆకర్షిస్తున్నదై ప్రకాశిస్తున్నది) అనే శ్లోకంలో తెలియజేశారు. అందువల్ల. భగవద్రామానుజ స్తుతులు అన్నీ చరమపర్వనిష్ఠా ప్రతిపాదకాలు. స్వస్తి.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

★★★★★